

Sydlig ö under nordisk himmel

Det sägs att motsatserna har en benägenhet att dras till varandra. För mig som är född och uppvuxen på Balkan har de skandinaviska länderna alltid haft en dragningskraft som bara det okända har. Inbjudan till de Litterära residensen i Sverige fyllde mig till en början med upprymdhet. Jag kom att tänka på en vistelse för längesen på Kolahalvön där solen under juni månad aldrig gick ner men nu handlade det om november och tanken på att skymningen bredde ut sig vid halv fyra på eftermiddagen började få mig att tveka lite. Utmaningen att möta det okända tog över och med "mitt Sverige" i bagaget – så som jag hade målat upp det från barndomssagorna, från "Pippi Långstrump" och "Karlsson på taket", från Strindberg och dikterna av de svenska poeter jag hade läst – hamnade jag i Strömstad.

Som en skrivande människa kom jag på att bilden vi målar upp genom det vi läser bara kan bli verklig genom att upplevas med alla våra sinnen. Himlen här är oförutsägbar och utmanande. Byter sina färger tiotals gånger per dag och leder dig genom alla tänkbara och otänkbara årstider - från azurblått till isande kobolt som likställer himmel och hav, och mellan dem, orubbliga i sin stillhet och ensamhet, ligger öarna. Det är som att solen är rädd för att stiga högt upp på himmelen för att nå zenit. Båtarna blänker under neonljuset i hamnen eller så är de fastbundna vid de röda sjöbodarna. Vinden kan smeka dig men också vira genomträngande och skrämmande medan den slår i masten, 30 meter från ditt fönster. Regnet förenar på bara några minuter hav, öar, träd, båtar, människor. Någonstans bakom regnet öppnar vinden upp molnen likt en ridå för att återigen visa upp solen och regnbågen ibland. Båtarna i sin roll som stadsbussar länkar öarna. De går som klockan, faller ner landgången för att sedan avlägsna sig från strandkanten på bara några minuter. På strandkanten står "hållplatsen" ensam kvar – ett litet trähus, ute i ingenstans vid första anblick. I själva verket är det uppvärmt och upplyst och i hörnet står två fiskespön, lämnade kvar där av någon. Människornas leenden då de tilltalar dig eller då ni bara går om varandra får dig intuitivt att också le tillbaka. Detta utbyte gör det soligt inom dig oavsett himmelens färg.

De litterära uppläsningarna under vistelsen och samtalen kring poesin och översättningen var självklart också viktiga. Litteraturen och poesin är speglar i vilka författarens och åhörarens själar möts. De speglar sig för några korta ögonblick, frågor föds, svar söks. I ett enat Europa där det under de senaste månaderna börjat byggas upp nya murar, är sådana här resor viktiga för att de

hjälper oss att lära känna en annan människa och kunna fördjupa oss i dennes inre. I denna riktning skulle man inom ramen av ett sådant program kunna organisera översättning av poesi där gästande författare tillsammans med svenska poeter och med hjälp av professionella översättare skulle kunna arbeta tillsammans över en och samma text. På så sätt kan man få ett värdefullt utbyte.

Det Litterära residenset i Strömstad gav mig en ny känslighet gentemot den svenska poesin. När jag nu läser antologin av den svenska poesin, "Tack för blommorna och molnen" (Avantgard print, 2014), inser jag att klipporna, havet och öarna inte längre bara är ord och bilder. Deras färger och dofter har blivit intensivare vilket troligen inte hade blivit möjligt utan min vistelse här. Även om litteraturen skapar en egen värld som både är fiktion och samtidigt allmänmänsklig så har den stötspelare i värderingar, känslighet och modeller som är specifika för en nation. Det är just kännedomen och respekten gentemot mångfalden och olikheten som är premissen för tolerans och harmoni.

Fast det kanske kan se naivt ut så fortsätter jag att tro att i denna kaotiska värld så är det just litteraturen och poesin som skapar de där sköra trådarna som kan skydda oss som människor. Människor som älskar, lider, gläds, sörjer och bär inom sig en levande längtan om en harmonisk värld.

Jag vill tacka värdarna för gästfriheten och för möjligheten som de gav mig genom det här residenset där jag bl.a. fick skriva, läsa, betrakta och få ta del av deras värld och känsloliv. Tack Strömstad för himmelen, öarna och människorna vilka berikade och utvidgade geografin av min själ!

Av: Aksinia Mihajlova

Översättning från bulgariska: Sveza Daceva Filipova
Severina Filipova